

3 noiembrie 1942. Combatanți români plecând pe front la Cotul Donului

*General de brigadă (rtr)
veteran de război
Radu THEODORU¹*

TROIȚA - MONUMENT „COTUL DONULUI '42“

Pseudo sihăstria la Grădiștea m-a făcut să cunosc și să-mi însușesc Biserica, așa cum îmi însușisem Oștirea. În copilărie și adolescență, Biserica a însemnat dusul la biserică. Orele anoste de religie în liceu făcute de un stimabil preot fără har de propovăduitor. Neieșind din tipic. Care nereușind să ne sensibilizeze cugetele, n-a reușit să-l aducă pe Iisus la noi și pe noi la Iisus... și, Doamne, cât de dornic eram pe la 16 ani de o călăuză spirituală. De un îndreptar în viața de fiecare zi. Nu le găsisem la religie.

Le-am găsit la istorie. Orele profesorului Ghenadie răscolinându-mă până-n străfunduri. Identificându-mă cu esența tragică a istoriei noastre. Deopotrivă cu vigoarea, robustețea, dârzenia ei. Orele de istorie ale profesorului Ghenadie, esența lor distilându-se și esențializându-se în laboratorul miraculos al subconștientului, mi-au structurat potențialitatea pe o dominantă devenită filosofie de viață. Atitudine civică. Ideal socio-politic. Obligându-mă la acțiuni. La atitudine. Dominantă convertită în act militar. Indiferent dacă acel act militar defensiv sau ofensiv a purtat uniformă un capăt de vreme, sau s-a travestit în civil alt capăt de vreme. S-a travestit...

Au venit anii de aerodrom. De război. În vâltoarea altui calendar de viață mereu între dramatic și tragic, intervenea un moment

spiritual răscolitor și în același timp de o serafică detașare: slujba de înmormântare a celui căzut. Dincolo de ceremonialul militar, auster, dur, scurt, dacă preotul se ruga cu adevărat și nu trăgea pe nas un tipic uzat și uscat, atunci simțeam divinul și veșnicia.

Anii Terorii Roșii iudeo-maghiaro-kominterniste au fost anii drumului spre Biserică. Biserică adică noi înșine în ipostază specificității etnice și în spiritualitatea acestei etnicități. Drum anevoios și lung. L-am bătut în texte, cunoscând monahi, preoți de mir și ierarhi până la cea mai înaltă treaptă. Dar mai ales poporeni în Ortodoxie. În Biserica Ortodoxiei. Adică în veșnicia și veșnicirea lor. Revelația veșnicirii noastre în Biserică și a Bisericii în noi am avut-o într-o zi serenă la Mănăstirea² Bârsana din Maramureș, când poporeni rămași ei înșiși în curgerea veacurilor și nedeosebiți în istorii au roit înțelepțește spre biserică în straiile lor dintotdeauna, cu pletele lor rătunzate dintotdeauna, venind să-l întâlnească pe Iisus coborât din lumina aurie a dealului Dumbrăviței și din pacea serenă a cerului heruvim.

A fost atunci, la Bârsana, clipa de trecere de la mine la alt mine. Cel care a întâlnit Biserica. Adică spiritualitatea noastră sacralizată. Adică noi înșine instituționalizați spre a ne dăinui în noi înșine. A fost revelația. Minunea. Care nu m-a făcut bigot. Dimpotrivă. Mi-a ascuțit luciditatea. Adăugându-mi o nouă responsabilitate.

PE MALUL NEAJLOVULUI

În antedecembrie prin anii '70, când treceam Neajlovul să-mi caut de treburi la Comana, pe stânga și-n pieptul malului mă întristau ruinele Mănăstirii Comana. Buchisem istoria locului scriind tetralogia închinată Viteazului. Aici fusese reședința cuscrului său, Radu Șerban. Ziduri mucedate cu tencuielile căzute, acoperișuri surpate, tristeți resemnate cuibărite prin găurile știrbe ale fostelor ferestre, în incintă bolovani și orătănii găințănd comorile locului, din care poetul Gellu Naum își făcuse o colecție aparte și silixuri și puțintel din ce se vede cam în toate muzeele când este vorba de neolitic.

La doi pași își durase o casă de vacanță, aproape de maleficul kominternisto-francmason Gogu Rădulescu, dușmanul înverșunat al oricărui semn de românită istorică, consilierul nefast al Elenei Ceaușescu, omul forte al Oculteii.

Ruinele mănăstirii pe lângă faptul că întristau locul, vestejeau și indiferența sau neputința sau negliobă stăpânirilor de la fanarioți la zi.

Mare și adâncă bucurie mi-a făcut contabilul șef al Patriarhiei, Mircea Ionescu, soțul Ioanei Postelnicu, prin 1972, în plin avânt al așa-zisului comunism, spunându-mi că s-au început lucrări de restaurare la mănăstire. Prin ea Ionel Bobe, cântăreț și citeț al bisericii din incintă, am știut că mănăstirea a cărei înaintașă o ctitorise Vlad Țepeș renaște.

Prea sfințitul Antonie Plămădeală îmi hirotonisise finul pe seama bisericii din Grădiștea. Cinasem la el în Antim, fiind acolo Zoe Dumitrescu-Bușuleaga, bucurându-ne de modestia caldă a patriarhului Teoctist. Mai târziu, prin 1992 sau 1993, tristele ruine căzuseră în uitare. Renăscuse sfânta mănăstire în straiile noi după două veacuri de agonie. L-am cunoscut pe primul ei stareț, arhimandritul Irineu Lurașcu, fie iertat. Reticent și suspicios. Cu harul gospodăritului. În locul bolovanilor, troscotului, orătăniilor și oilor, flori. Flori. O minune de flori. Zidurile mucedate, cu tencuielile căzute se sfiau în albul candid al varului. Adia un duh de rugăciune. De pace. De odihnă spirituală și aceea mărunțind veșnicia. Am fost la o Sfântă Înviere. Prea puțin din sacralitatea celor din adolescența miruită de împărați și împărățițele satului gătiți și gătiți în straiile lor imperiale. Arhimandritul s-a nevoit să-și dureze sieși, unor novici, timpului și credincioșilor o mănăstire model în pustietatea dintre Budeni și Brăniștari, la malul Neajlovului și al bălților care urcă spre Călugăreni.

Au trecut anii.

Prin 2009 sau 2010 am făcut un popas de suflet la Mănăstirea Comana. Să n-o mai recunosc. Mi s-a spus că o păstorește un stareț foarte tânăr. Enoriașul nu-i știa numele. Dar știa că se lovește de niște inerții. De niște opacități. Era atât de altfel și de viguros altfel încât, plin de încântare i-am scris starețului tânăr și necunoscut o epistolă de mulțumire, erau acolo câțiva din cei care învinseseră în romanele mele istorice, izbăviți de uitare în noua rânduială a mănăstirii. Era acolo o cucernicie luminoasă, optimistă, un spor de vigoare, altceva decât copleșitorul sentiment al istoriei ca la Neamț sau ca la Dragomirna sau la Suceava și Humor, în nordul nostru arhaic ...

Zi caniculară.

Căram în cărcă vermorelul. Stropeam via. Văd pe potecă un călugăr după rantia de o culoare neobișnuită, un gris foarte deschis, fără potcap cu pletele strânse regulamentar în coadă, neobișnuit de înalt, un fel de adolescent seminarist după figură. „- Am venit să vă mulțumesc pentru scrisoare, spune. Sunt starețul sfintei Mănăstiri Comana” și nu-i aud numele. Trecuse un tractor pe șosea.

... De aici începe adevărata întoarcere la Biserica.

COMANA REDIVIVUS

... Prin 2014 părintele stareț Mihail Muscariu își depășise starea cvasiadolescentină de seminarist sau student la teologie, stăreția cu toate responsabilitățile, nevoințele și ascultările ei maturizându-l surprinzător. Nu știu dacă numai întâmplarea m-a dus mereu la mănăstirea Comana. Sau numai curiozitatea mea profesională mereu însetată de cunoașterea oamenilor puși în relație cu epoca deconstructivistă de România pe toate palierele socio-economice, culturale, spirituale și adiacențele lor.

Tânărul stareț, șef de promoție, cu o cultură generală temeinică relaționată cu cea teologică, opera creator acolo la Comana pe câteva planuri interdependente dar și complementare. Adică gospodăria cu puținii lui călugări, reconstruia, restaura, slujea liturghia și aici se face saltul calitativ, transfigurarea materialitatea, o spiritualiza și o poetiza în imagini, alcătuiind albumele mănăstirii după un plan care trăda rigoarea istoricității.

Găsindu-și fotoreporterii artiști de mare sensibilitate, a reușit să creeze prin imagini și texte o monografie lirică a acelui spațiu monahal, monografie care i-a sugerat construcția tezei de doctorat, după cunoștința mea cu subiect în premieră absolută: istoricul mănăstirii Comana de la primul ei ctitor Vlad Țepeș, la zi.

M-a interesat și ca reprezentant al generațiilor postdecembriste ca mesaj al acestor generații. Ca speranță într-o posibilă elită capabilă să ecologizeze socialul îmbâcsit de deșeurile politicului antedecembrist corcit cu lichelele semidocte ale politicului postdecembrist, hibridoidul care a vândut România.

Am fost și sunt martorul devenirii acestei așezări monahale.

A înzestrării ei permanente cu obiecte de cult, cu icoane, cu bibliotecă mobilier, veselă, tapiserii, armuri și armament din epoca citoririi, cu stampe, cu muzeu al rusticității zonale și al istoricului monastirii, cu apă curentă și încălzire centrală, iar soldatul care s-a mândrit până la revoltă văzând mausoleul celor căzuți în bătălia de pe Neajlov <noiembrie - decembrie 1916> stare de semi ruină, a binecuvântat starețul și călugării monastirii care l-au refăcut cinstind luptătorii aceia eroici, pe ei întru istorie cinstindu-se. Am băgat de seamă că tinerețea starețului înseamnă și inițiativă.

Mi-am spus că Biserica fiind organizată piramidal, starețul nu zburdă în voia lui și că mai marele căruia i se supune are însuși harul ctitoricesc și pe al înnoirilor, Episcopia Giurgiului fiind înființată doar de câțiva ani și finii mei simțind foarte concret că au dobândit un mai mare care în scurtă vreme a îmbogățit Vlașca înzestrând-o cu sfinte lăcașuri, cu o foarte activă politică editorială, atât pe tematicile clasice ale teologiei ortodoxe, cât și - mai ales - pe determinatele fundamentale ale ortodoxismului românesc și ale statului național, supuse atacului

fundamentalismului globalizator.

Mai ales Calendarelor tip Almanah masive, editate anual cu un cuprins gândit pe capitole care, însumate, să răspundă provocărilor secularizării pe fondul istoricități specifice.

Producția editorială îndeobște purtând binecuvântarea episcopului, în termeni militari „aprobarea” nu era nici haotică, nici banală, iar condițiile grafice, excelente. Sigur nu puteam citi tot. Citeam selectiv.

S-a întâmplat ca un gazetar de prima mână, Florian Tincu, editorul cotidianului „Jurnal giurgiuvean” longeviv prin calitate și cuprindere, Florian Tincu fiind și un editorialist de substanță, cult și incisiv, deci s-a întâmplat ca Florian Tincu să-i hărăzească primului episcop al Giurgiului un serial dur care contravenea sau chiar infirma imaginea cu totul pozitivă pe care mi-o făcusem fără să-l cunosc, însumând la lucrarea de obște, producția editorială și desigur, evoluția tulburătoare a Mănăstirii Comana, a starețului și a monahilor ei.

Prin 2014 l-am cunoscut pe profesorul univ. dr. Vasile Șoimaru din Chișinău. Îmi dăduse bice să-l caut actul lui de minunată recunoștință față de Armata Română jertfelnică pe frontul antibolșevic,

21 mai 2015, Mănăstirea Comana. Slujba de sfințire a Troiței-monument Cotul Donului `42.

pentru a elibera Basarabia, nordul Bucovinei și Ținutul Herța subjucate de Stalin. Profesorul, de unul singur, făcuse un raid pe urmele oștirii noastre până în Caucaz. Se mâhnise pe malul Donului acolo unde negliobia strategiei jertfise Armata a 3-a Română. Îl revolta uitarea descalificantă, ticăloasă și umilitoare aruncată de statul român pe zecile de mii de militari căzuți la Cotul Donului.

Coordonase editarea unui volum dedicat tragediei. Citisem cartea care mă umilise, rușinându-mă. Aveam obligația sacră să scriu tragica epopee a Oștirii Române în al Doilea Război Mondial. Fără concesiile conjuncturale. Publicasem câteva fragmente și atât. Am hotărât să-mi fac datoria camaraderească și de onoare ridicând la Mănăstirea Comana o troiță în memoria celor jertiți la Cotul Donului în noiembrie-decembrie 1942, pandantul la mausoleul celor jertiți în bătălia de pe Neajlov - apărarea Bucureștiului, în noiembrie-decembrie 1916.

* 21 ianuarie 2017. Acum 4 zile am împlinit 93 de ani. Timpul a pus motorul în plin. Sunt obligat să renunț la stilul confesiv folosit până acum. Mai am de spus câteva lucruri esențiale care țin de această etapă amenințătoare a existenței noastre naționale.

Arhitectul Adrian Grigoriu este un patriot în fapt, nu în discurs, dublat de un întreprinzător activ. L-am cunoscut la o lansare de carte adăpostită de mai tânărul confrate Ion Brătianu în palatul familiei de pe strada Visarion 4-6. Sub lozincă „Întâi patria, pe urmă eu”, arhitectul reprezintă în dezorientarea socio-politică riguros dirijată de Ocultă un semn al continuității misiunii „pro patria” asumată de elitele interbelice....

Angajat în lupta pentru salvarea satului Nadeș din poala vestică a Zarandului supus unei exproprii de tip mafiot cu rețea penetrată în unele instituții ale statului, cu posibili beneficiari aici și în Statele Unite, bătând sutele de kilometri dintre București - Nadeș - judecătoriile din Ineu, Arad și Timișoara, obsedat de a găsi soluții pentru criza contemporană a societății românești, excelent desenator, arhitectul s-a însumat activ efortului de conștientizare a unui segment din tineretul dornic de a-și regăsi rădăcinile în românitare. Fiind în materie, m-a secondat la o întâlnire cu starețul Mihail în care i-am propus să înălțăm în incinta mănăstirii un semn de pomenire și recunoștință, pentru militarii Armatei a 3-a Române căzuți la Cotul Donului, troiță sau altceva, pandant al mausoleului celor

căzuți pe Neajlov. Starețul a îmbrățișat proiectul pe loc.

Împreună și conform planului de restaurare și dezvoltare al complexului monahal, am cercetat incinta, părintele Mihail a obținut rapid aprobarea episcopului său, arhitecta șef de proiect a restaurării a confirmat locul ales, am încheiat un foarte restrâns comitet de inițiativă și s-a pornit la concretizarea inițiativei, micul comitet de inițiativă reflectând atât viciile și calitățile socialului, cât și metehnele organice ale intelectualului român cu eficiența acțiunii cvasi anulată de retorică, dubii, spirit funcționaresc și teamă socială.

Troița-Monument „Cotul Donului - '42” penitență, recunoștință, act de onoare militară, permanența binomului care a dăinuit românitatea: sabia și crucea este, într-un fel, complementul în post-decembriadă, a deschiderii Mării pentru micile yachturi cu vele din antedecembriadă. Înserată aici ca un moment care validează deschiderea la inițiativă a tânărului stareț, marchează un punct de hotar al vieții acesteia fără fard, dar nu și fără remușcări. Punct de hotar care obligă la revenire.

Cum finul meu părintele Gheorghiu mereu prezent la nevoie, făcând parte din familie, mi-a îmbogățit biblioteca dăruindu-mi din tipăriturile episcopiei, l-am rugat să-i ducă mai mare lui său una din cărțile mele apărute recent. Episcopul mi-a mulțumit prin secretarul său. Gestul m-a ulcerat. De obicei nu dădeam cărți cu dedicație celor vremelnici cu răspunderi la vârf. Excepție – cel care se implicase într-un fel sau altul în ușurarea tipăririi.

Secretarul lui Ceaușescu a răspuns la „Vulturul” cu cartea de vizită a șefului statului. Am fost tentat să consider gestul ca ofensator și să-i dau dreptate lui Florian

21 mai 2015. Cuvântul generalului Radu Theodoru, inițiatorul proiectului Troiței-monument Cotul Donului '42.

Tincu. Asta prin 2012-2013. Simpatiei mele, stareșului care organizase la mănăstire Centrul cultural „Șerban Vodă” cu simpozioane științifice remarcabile și conferințe la care fusesem invitat să-mi spun punctul de vedere, i-am oferit, normal fiecare volum nou apărut.

Probabil la sugestia lui călcându-mi pe țâfne, i-am trimis episcopului dr. Ambrozie un alt stoc de cărți. La un timp nu foarte lung, părintele Mihail îmi era duhovnic, adică ridica ritualul post, spovedit, împărțit dincolo de taină, în spațiul unei sacralități interogative, al unui echilibru interior pus în relație cu o pace adâncă, în care conștientizam continuitatea spirituală a neamului, deveneam, mă identificam, eram neamul, greu de explicat acest moment al identificării cu neamul în istorie prin taina mărturisirii, a rugăciunii, rugăciune, deci la un timp duhovnicul meu îmi spune că Preasfințitul <atunci am învățat gradele ierarhiei bisericești și scrierea lor> Preasfințitul dr. Ambrozie, episcopul Giurgiului mă invită în ziua de, la Catedrala episcopală din Giurgiu, pentru a-mi conferi cea mai înaltă distincție episcopală: „Vrednicia Vlășteană”. Este una ceremonia militară, scurtă, dură, fără replică, încremenit în poziție de „drepti” în decorul aspru, ostășesc al armelor, alta ceremonia bisericească în pacea serafică a bisericii, în lumina blândă a lumânărilor și momentul culminant, când episcopul după rostirea motivației gestului său, afirmă acel „Vrednic este”, la care enoriașii confirmă în același glas afirmația episcopului lor „Vrednic este”.

I-am avut alături pe Voica și Horia, a fost cu noi neobositul făuritor de gest cultural Adrian Popa, eram, în ținută de ceremonie și mărturisesc, m-am poticnit într-un abur de lacrimă când Preasfințitul mi-a înmănat hriseoul și distincția, iar duhovnicul mi-a prins la reverul tunicii, miniatura aceea. Ce naiba de general de aviație voi fi fost orbecăind prin slovele unui răspuns scris pe un colț de hârtie, nu știu. M-a remontat Preasfințitul, salutându-mă militarăște absolut regulamentar, spunându-mi că student fiind a făcut o armată strașnică, că are cele mai frumoase amintiri de atunci.

Momentul a rodit în conștiința publică prin stăruința celor doi monahi, episcopul și stareșul, deopotrivă în statutul meu de om public și în al familiei mele când Preasfințitul secondat de stareș și apropiații săi am celebrat la Grădiștea cununia de aur a gazdelor Stela și Radu printr-o ceremonie secătuitor de emoționantă, după care Preasfințitul s-a dovedit un conviv volubil, plin de umor, secondat inteligent și discret de cei doi monahi, colegi de facultate, stareșul și arhimandritul Mihai Mușcariu și celălalt viitor arhimandrit și autor al volumului-document „Începutul organizării superioare a Mitropoliei Țării Românești”, Teodor Șerban,

secretarul Preasfințitului, dezvăluindu-mi o altă față a monahismului slujitor menită să confere ascezei deschiderea spre contemporaneitate și spre problemele ei esențiale.

Adaug entuziasmul și sprijinul direct pe care episcopul dr. Ambrozie îl dă tinerilor monahi din episcopia sa ca și preoților să-și tipărească rodul cercetărilor teologice, cercetări care însumate în volume au îmbogățit documentarea care personalizează Vlașca cojanilor, cam 500 de ani aflați la hotarul Imperiului otoman suportând consecințele acestei vecinătăți terifiante.

Prin 2015 îmi deslușisem câteva din reperele esențiale care îmi marcau drumul spre Biserică gândită ca arhivară, ca apărătoare, dar și creatoare de românită în spectrul complex al vieții sociale și al celei spirituale, analizând cu luciditate și, zic eu, cu obiectivitate modulul eclesiastic numit episcopie, pentru mine, unitatea tactică de bază din organigrama Bisericii Ortodoxe Române, văzută ca structură esențială a potențialului național de apărare spirituală. Din această perspectivă mi-am făcut sintezele necesare, fixându-mi un program pe termen scurt de participare la efortul de autoapărare a Bisericii față de ofensiva fundamentalismului globalizator, dar și la efortul ei de a apăra românită în concretețea ei alcătuită din omul român ortodox, femeia mamă, copii deci familia românească tradițională supusă agresiunii și dizolvării prin armele atipice, avort, divorț, prostituție, homosexualitate, droguri.

Ca enoriaș al acestei mari unități tactice aveam deasupra o întregă ierarhie încheiată prin comandantul ei episcopul. Care a găsit calea unei colaborări la nivel de mare unitate, așa cum subalternul său găsisese calea unei colaborări la nivelul unității sale de luptă, mănăstirea. Dacă stareșul m-a invitat să conferențiez la simpozioane și seri culturale în incinta mănăstirii, episcopul a invitat generalul să conferențieze pe teme stringente ale actualității, la conferințele pastoral-misionare cu cele patru protopopiate ale eparhiei sale, asta în vara anului 2015, prilej cu care am cunoscut la fața locului modul în care Episcopia Giurgiului a tălmăcit programul Bisericii Ortodoxe privind acțiunile social-filantropice și cele misionare și educative, câteva edificii destinate acestor acțiuni și o parte din mass-media episcopiei, cunoaștere care mi-a certificat convingerea că structural și misionar Biserica Națională valorifică și dezvoltă la parametrii contemporani tradiția și misionariatul ei ancestral.

Pe la toate întâlnirile cu cititorii sau la cele publice de altă natură, îndeobște tinerii îmi cer să spun adevarul legat de teme - ostracizate sau tăcute sau

încriminate, îmi cer să răspund unor întrebări existențiale care-i frământă. Îi sfătuiesc să găsească singuri răspunsul, citindu-mi cărțile. Replica vizează răspuns concret și faptă concretă.

Cum arhitectul Adrian Grigoriu însuși este bântuit de asemenea întrebări cărora, parțial le răspunde pe internet, cum voia să organizeze o tabără „Colocvială” să-i spun, undeva în Dobrogea pe locul unui fost lagăr de muncă forțată, chestiune și complicată și generatoare de complicații, consultându-ne, analizând și concluzionând am fixat teoretic locul taberei la Comana, cu un program care să răspundă unor întrebări din spațiul cultural spiritual prin esențiale ale ortodoxiei, celor socio-politice prin istorie și nevoii de acțiune, prin muncă creatoare de valori.

Starețul Mihail a fost receptiv la inițiativă, oferind cursanților masa de prânz și un spațiu sugestiv pentru conferințe. Iar soții Dana și Ion Georgescu, creatorii complexului de ocupații țărănești tradiționale „Moara de Hârtie” din Dealul Morii - Comana, le-a deschis atelierul de tâmplărie pentru a confecționa o troiță sub semnul căreia să se încheie tabăra.

Aici notez rezultatele benefice ale liberei inițiative, o pereche tânără, Ion jurist, Dana filolog, specializată pe Comunicare și Relații Publice, pasionați de dimensiunea fabuloasă a creativității rustice: olărit, dulgherit, feronerie, morărit, țesut la război, împletit din tot ce se poate împleti de la răchită la papură, au durat în Dealul Morii complexul mai sus pomenit, hărăzind fiecărei ocupații o casă țărănească după modelul vechilor locuințe țărănești ale cojanilor din Vlașca. Greu le-a fost să mai găsească femei care să știe țese și împleti, vechile ocupații casnice țărănești au rămas amintire sau teze de licență și doctorat, iar opera lor minunată se mai găsește în muzee sau colecții particulare.

Iată că la Comana, pe lângă spațiul monastic, sacral, soții Georgescu au creat un al doilea spațiu de românitățe, de etnicitate specifică, infinita varietate a frumosului din natură sintetizat în universul casnic țărănesc, între aceste două repere fiind noi, organizatorii liberi să glosăm pe temele din programul taberei.

Ajutat de Ion Ioan, președintele Federației sindicale „Solidaritatea” a metalurgiștilor, cu nu puține cheltuieli din bugetul propriu, Adrian Grigoriu însuși integrându-se 24 de ore din 24 în programul taberei, a finalizat o experiență răspuns la unele întrebări ale tinerilor răvășiți planificat și perfid de agenții destabilizatori ai globalizării. [...]

În 2016 instituțiile fundamentale ale statului teoretic zis național erau profund viciate de acțiunile distructive globalizate, Biserica națională suportând consecințele. Atât duhovnicul meu, cât și mai marele

său, episcopul s-au sfiit într-o discreție absolută. Cum eu sunt cel care mă spovedesc și cum duhovnicul nu are nici o dezlegare să-și mărturisească tainele decât duhovnicului său, chestiunea a rămas sub semnul întrebării. Ca un păcătos ce sunt am gândit că Biserica națională poate rămâne națională doar apelând la națiunea pe care o slujește dacă nu cumva ierarhii ei de astăzi n-au inversat termenii, considerând națiunea ca slujnică Bisericii și propriei opulențe.

Deocamdată și spre propria ei pagubă, ierarhia ecleziastică, cu foarte rare excepții, mai exact cu o singură excepție, mitropolitul Banatului ignoră temeiul care-o justifică: drept credincioșii ortodocși care au răspuns cu sutele de mii la apelul mitropolitului privind oficializarea uneia din armele scârnave ale globalizării: căsătoriile dintre homosexuali și adopțiunea de către această împerechere a unor copii născuți după legile naturale, binecuvântate de Biserica lui Dumnezeu.

Nelucrarea fiind un păcat aliat al globalizării, mă ostenesc ca prin lucrarea chibzuită să ne rânduim în slujirea Bisericii naționale și prin ea propriei noastre slujiri identitare, principiu care mă obligă la o retrospectivă cu starețul duhovnic, troița-monument ridicată întru cinstirea Armatei a 3-a Române jertfită la Cotul Donului, în toamna - iarna anului 1942, cu un basarabean corifeu al românității integrale, niște Marginalii la o teză de doctorat, birocrăție militaro-civilă, lipsă de răspundere, de patriotism și reversul, răspundere și patriotism luminat, după cum urmează:

Basarabeanul este prof. univ. dr. Vasile Șoimaru, amfritrionul de la Chișinău descoperit prin Ioan Străjan, directorul revistei „DacoRomânia” din Alba Iulia. Vasile Șoimaru m-a rușinat cumplit. Cu „Toyota” lui acum celebră, a refăcut drumul tragic al Armatei Române în campania din Est până la Stalingrad, Caucaz, Cotul Donului, drum pe care mi-l asumam, cel fizic respins de autoritățile ante-decembriste, cel planificat în ciclul „Gesta Valahorum”, neîmplinit din proasta lui rânduire în timp.

I-am citit volumul document „Cotul Donului '42”, l-am cunoscut, în chip de automustrare, replică la cartea lui și deopotrivă la lipsa Campaniei din Est cu toate motivațiile, textele și subtextele ei în „Gestele Valahilor” m-am angajat să ridic o troiță întru pomenire jertfiților din cartea lui.

Acest Vasile Șoimaru este foarte limpede o întruchipare a dârzeniei și a perseverenței răzășești moștenită din neam în neam, fecundată, sporită și sfințită de munca ogorului și de păstrarea identității primordiale peste timp, timpuri și istorie. Fecund în publicistică și auctorial, caracterizarea de mai sus se motivează

și ilustrează prin două volume de excepție „Neamul Șoimăreștilor”, un volum-document al propriei genealogii care-și are rădăcinile în epoca lui Ștefan cel Mare, volum care înșiră document după document, hrisov după hrisov, asta însemnând o muncă de arhivă zdrobitoare, copleșitoare și, cred, unică în finalitatea ei și „Români din jurul României”, o enciclopedie etno-sociologică în foto imagini care surprind esențialele ale insulelor compacte de românități din jurul mai apropiat sau mai îndepărtat al României, fie ale unor oaze de românități de la poalele Caucazului până pe coasta dalmațiană a Adriaticei, la istro-români. Enciclopedie a românității în imagini. Sinteză într-o viziune istorică spirituală și cultural-unionistă care demonstrează și documentează arealul burebistan al etnogenezei noastre.

Foarte des oaspete la Grădiștea, artizan al unor legături între istorici, publiciști, redacții, făuritor de act cultural umanist, de restituire a adevărului istoric fie peste Prut, fie dincoace de Prut, Vasile Șoimaru țese pe patru roți drumurile care încheagă România Mare.

Îmi trebuia un arhitect drept consultant. Unul necosmopolizat. Neviciat de extravaganțele modei. De teribilismele care au făcut ridicol la București Monumentul artileriei și al artileriștilor. Un Adrian Grigoriu. Locul era hărăzit de Pronie: Mănăstirea Comana, cu vestigiile bătăliei Bucureștiului din tragica toamnă - iarnă a anului 1916.

Starețul nu numai că a zis da. Dar a bătut incinta cu noi să aflăm locul cel mai potrivit. Cu arhitecta Aurora Târșoagă, specialistă în restaurări, inteligența care reface, dar și construiește ansamblul monahal, cultural-spiritual Comana intrată în ecuație cu meșterul artist Niță Marian din Ocna Mureș, primii donatori fiind binecredincioșii de pe lângă Capela „Sf. Apostol Petru și Pavel” din New York și membrii Societății Română Creștină „Dorul” tot din New York, reprezentați de inginerul Cristian Florin Pascu, s-a demarat operațiunea, simplă la prima vedere, mai complicată în derulare și foarte complicată după instalare și sfințire, operațiunea transformându-se într-un test făcut românilor, hibridoidului nostru slugo-stat, mentalităților Pro și Contra, întregul ansamblu meritând un capitol mai durdului, după cum urmează.

TROIȚA - MONUMENT „COTUL DONULUI '42”

Fiind ostil comitetelor mamut cu responsabilități nedefinite, organizez cu părintele Mihail un comitet de inițiativă restrânsă și ziceam eu operativ, avându-l arhitect pe Adrian Grigoriu, inginer policalificat, publicist și persoană de legătură cu media pe Adrian

Popa, desigur pe Vasile Șoimaru, omul care a bătut și răscolit locurile bătăliei de la Cotul Donului. Meșterul ne oferă planurile unei troițe monumentale unicat, nu avem nici un leu în visterie, părintele oferă primul avans, începe datul cu presupusul, amplasament, proiect, acte, cam cinci ministere și instituții care ar fi trebuit să avizeze proiectul, noi voiam să sfințim troița de Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor, eram în martie și până la Ziua Eroilor aveam un răgaz de 85 de zile. Dacă proiectul nostru ar fi fost avizat în regim de urgență, cei consultați spunându-mi că 45 de zile este o utopie, minimum de timp fiind de la patru, cinci luni în sus, optimist fiind, am înmulțit 45 zile cu 5 instituții și mi-a dat frumoasa sumă de 225 zile, pentru aprobări în regim de urgență. Cei mai rutinați în problemă au susținut termenul de cel puțin un an pentru obținerea avizelor, asigurându-mă că dacă îmi trece prin cap să construiesc în ogradă un coteț mai acătării și n-am aprobare, sunt bun de plata unei amenzi usturătoare.

Așa că s-a trecut la mediatizarea inițiativei, locul indicat de arhitecta Aurora Târșoagă de comun acord cu părintele stareț și cu aprobarea preasfințitului episcop s-a impus ca definitiv, indiferent de opțiuni, individuale, românașii miliardari aveau alte priorități și cum, necum a trebuit să acoperim suma de 110 milioane lei vechi, costul troiței, a dat mănăstirea, au dat creștini care vor fi avut rude căzute la Cotul Donului, Horia și-a mobilizat prietenii, s-a anunțat că de Ziua Eroilor se va sfinți troița, dar cu 24 de ore înainte nu exista la mănăstire nici măcar un rudiment de așa ceva, telefoane peste telefoane, meșterului îi plecașeră lucrătorii în Italia, șoferul tocmit să aducă troița de la Ocna Mureș găsisse o ofertă mai avantajoasă și abia în seara dinaintea Zilei Eroilor s-a găsit la Ocna Mureș un șofer în tranzit, care a cerut câteva ore de somn până să plece la un drum de câteva sute de kilometri.

De Înălțare, la orele 06, Horia a avut la Comana o mașină cu echipa lui Gabi, băieți pricepuți și policalificați, a sosit mașina cu troița, un ansamblu monumental înalt de 5 metri, părintele stareț, care n-a prea închis ochii toată noaptea de grijă, a organizat așezarea sprinținind-o de zidul de incintă, odinioară zid de apărare, acoperișul din șindrilă a fost așezat mai discret, călugărașii au împodobit locul cu jardiniere pline cu flori multicolore, a apărut covorul roșu de protocol și, spre împlinire, U.M. 0445 a organizat exemplar sonorizarea, a instituit garda de onoare, comanda unității fiind prezentă la solemnitate.

Vasile Șoimaru s-a întrecut pe sine, mobilizând celebra echipă a Miroslaveștilor din județul Iași, adică primarul, economistul Ionuț Gospodaru, tatăl său Ioan, răzeș adevărat de la statura athletică la mustățile

21 mai 2015. Generalii Radu Theodoru și Florian Tucă, alături de veteranul Ion Paiu la sfințirea Troiței- Monument Cotul Donului '42.

falnice, de la costumul răzeșesc la vorba domoală și cumpănită, dascălul de excepție Gheorghe Pârlea, autorul fotomonografiei comunei și, bucurie deplină, sergentul Ion Paiu, veteran de la Cotul Donului, mic de stat, ager, neastâmpărat, isteț, cu memorie uluitoare și cu dorința manifestă de a fi ascultat, în definitiv solemnitatea privindu-l direct.

Am retrăit acel moment de detentă psihică încercat după fiecare bătălie câștigată împotriva rutinei, birocrăției, fricii administrative, blocajului socio-politic care însumate au ferecat litoralul românesc. Bătălie câștigată, finalizată cu ieșirea lui „Hai - Hui 2” la mare liberă. Acum era o bătălie doar pe jumătate câștigată, care spărsese o breșă în frontul lașității și al dezoanoarei care aruncaseră valul uitării peste Campania din Răsărit, eroismul, jertfele și învățămintele ei, începând cu condițiile unei coaliții militare și nesfârșind cu trădările înaltului comandament german.

Confortul interior mi-a fost amputat de lipsa soaței mele, prezența copiilor dându-mi un ciudat sentiment al continuității.

Firesc în ordinea naturală, ciudat prin legătura cu cei căzuți la

Don, cu slujba de pomenire ca o interfață a permanenței, cu iarba, cu pământul, cu armele gărzii, cu cerul diafan de mai, cu formația de fluierași a copiilor școlari miruiți cu osârdia dascălului Cucu, mereu dascălul de țară, aici și acum, acolo și atunci la Don în chip de ofițer de rezervă înțelenit între țărani și soldați, la apelul solemn prunmărându-se și învățătorul locotenent în rezervă Grigore Popa, tatăl inginerului și publicistului Adrian Popa din comitetul de inițiativă, aflat lângă noi, Ionii de atunci, de acum și de cât se va vorbi românește aici în grădina Maicii Domnului. Ceva din adâncul de mine s-a trecut în suavul fum de tămâie, urcând spre ei și veșnica lor pomenire.

Generalul de brigadă Florian Tucă, doctor în istorie prezent la ceremonie, confirmă că este primul semn de cinstire a luptătorilor din Răsărit după 73 de ani de uitare, el avea alături pe Ion Coja și Vasile Șoimaru, sunt cuvântări de la om către oameni și vreme, n-am chef de reportaj, prea m-am sleit în mine, refăcând momentul care se poate vedea pe site-ul Mănăstirii Comana, așa că aici se intercalează o paranteză, că mărturiile astea mărturisesc despre viață și oamenii, oameni, neoamenii nu mă interesează, chiar dacă îmi amintesc, o fac cu lehamite, cei care mi-au făcut rău, rău substanțial cu urmări pe-o viață, încap aici în treacăt, pun tot armamentul de bord pe lichelele care fac rău obștii, istoriei, prezentului și viitorului, demnității noastre, vânzători de neam sau alogeni pripășiți gata să muște mâna care le-a dat o bucată de pâine.

Când am fost la Chișinău, Vasile Șoimaru mi-a prezentat o seamă din invitații lui la lansarea fotoenciclopediei dedicată românilor din jurul României. Pe magistratul din Râmnicu Vâlcea, Petre Dinescu, cu fiul care m-au și adus

de la Chișinău la București – magistratul cu o biografie marcată tragic, bun cunoscător al mediului literar antedecembrist și echipa venită de la Mirosllovești-Iași, primarul Ionuț Gospodaru și dascălul Gheorghe Pârlea. În documentarea lui minuțioasă privind bătălia de la Cotul Donului, Vasile Șoimaru a identificat la Mirosllovești doi supraviețuitori, Ion Paiu și Mihai Dascăl din Soci, sat aparținător comunei. Primarul și dascălul sus pomeniți alcătuiesc la Mirosllovești un binom cultural-spiritual exemplar, binom care prin harul lui Vasile Șoimaru de a țese combinații m-a împământenit la Mirosllovești în chip de Cetățean de onoare al comunei.

Curent, îi spun lui Vasile Șoimaru „don’ Profesor”, el prezentându-se telefonic „un locotent păcătos”, prezentare care-i acordă credit nelimitat din partea generalului, locotenenții fiind floarea unei oștiri, tot locotent prezentându-mă la telefon, mai marelui meu din Flotila 1 Vânătoare, generalul Dobran, pe atunci căpitan, as al Aviației de vânătoare din al Doilea Război Mondial, semn al nostalgiei acestui grad fabulos. Care tănuie în porthartă toate visele și iluziile lumii.

Fiindu-ne amfitrion la Chișinău, Profesorul ne-a călăuzit la Nistru, pe mine peste Nistru, în controversata Transnistrie, tot el i-a mobilizat pe cei din Mirosllovești să bată niște sute de kilometri de drum spre a cinsti solemnitatea cu prezența unui veteran de la Cotul Donului.

La Chișinău n-am avut nici o clipă senzația că sunt în Republica Moldova. Altă țară românească. Firmele, limba străzii, a magazinelor îmi induseră sentimentul de „acasă”. De „la noi”. Sigur. Surprinsesem și ostilul. În priviri. În atitudini. În tăcere. Și prudența. Profesorul și-a lansat fotoenciclopedia etno-sociologică într-o sală vastă a Academiei Economice,

populată până la sațiu de intelectualii, dascălii, luminătorii, responsabilii românității, ai supraviețuirii noastre, acolo. Am ascultat. Am fost ascultat. Mi l-am însușit spiritual pe Vlad Pohilă, moderatorul lansării de ieri, de la Biblioteca „Bogdan Petriceicu Hașdeu”.

Am notat pentru mine rezervele. Diplomațiile afectuoase. Politicoase. Fotoenciclopedia este un tragic S.O.S. Aparat sensibil să-l recepționeze au mai ales cei mulți. Responsabilii sunt copleșiți de emisiunile totalitare ale globalizării.

S-a sfințit fără aprobarea oficialităților un simbol al cinstirii luptătorilor din Răsărit. Deocamdată, o parte a întregului. Cum au existat îndoieli, am trecut la sistem militar, în care s-a mobilizat Horia, având sfatul și ajutorul părintelui stareț. Echipa lui a construit soclul din beton armat superlativ. [...]

La momentul solemn îmi am familia și cofamilia, acoperindu-mi planurile. Liliana, Horia, nepotul Vlad venit din Olanda unde studiază ce nu-i prea place, însoțit de un coleg de facultate german, cu Anca, prietena Lilianei, la planul drept Voica, Daria și Mihaela, prietena mult încercată. Puiu Olteanu cu un aparat de filmat abia aici și acum bravul meu secund mărturisind că-l cam lasă locomotorul și nu poate sta mult în picioare. El care pe furtună, cu valurile măturând puntea ba săltând la creastă, ba afundându-se în hău, ba rulând în borduri, ajungea la prova să schimbe focurile, bag de seamă că a și încărunchit, Relu Asimit obișnuit cu marțialitatea solemnităților militare, Voica a ales florile coroanei pe care o va depune familia și, precum la Sibiu, realizează surprinderea cum se va vedea.

Adrian Grigoriu a adus un autocar plin cu interesați. Ion Brătianu, de obicei volubil și spiritual, acum interiorizat și vizibil afectat, iarăși femeile, nepoata asului piloților de vânatoare căpitanul Alexandru Șerbănescu, Eleonora Arbănaș cu soțul, iarăși paranteză, nu s-a găsit un aviator, nu s-a găsit un istoric al aviației care să permanentizeze pentru cei de azi și de mâine memoria acestui erou național, a făcut-o nepoata prin asociația cu numele căpitanului la Colonești în județul Olt unde s-a născut, ridicând un ansamblu monumental „Trepte spre Cer” dedicat aviatorilor căzuți în al Doilea Război Mondial, care are „spre cer” bustul eroului național căpitanul aviator Alexandru Șerbănescu...

Arbănași le ziceau cei vechi ai noștri, albanezilor. Albanez român fiind soțul vajnicei nepoate, mi-a dăruit acolo și atunci volumul de poezie bilingv <albanez-român> „Pergamente”. Iată cum se adună vectorii unei permanențe devenită țintă a globalizării negative: patriotismul.

Sunt foarte mulți tineri sau mai puțini tineri îmbrăcați în port național fluturând steaguri tricolore de-a dreptul uriașe. Un tânăr athletic Dan Radovici îmi

dăruiește volumul de el alcătuit și semnat cu un titlu foarte lung dar semnificativ: „Faptele noilor martiri ai României și lupta lor împotriva comunismului. Mișcarea legionară și lupta ei împotriva comunismului ateu. Principii și atitudini mărturisitoare”.[...]

Pe fondul răscolitor al imnului național, militarul cruce de rumân în ținută de ceremonie, ridică la catarg pavilionul tricolor. Garda de onoare marțială în nemișcarea de statuie dă solemnității semnificația ei esențială jertfa oștirii întru veșnicirea noastră. Părintele stareț și soborul oficiază sfânta slujbă ca acum un veac, sau două, sau nouă veacuri, elicopterele formației comandate de comandorul dr. Vasile Stanciu dau onorul din văzduh, prin trei treceri spectaculoase în șir indian și formație strânsă exact la orele 10.50, stârnind entuziasmul asistenței. În siajul lor evoluează Marian Cojocaru, pilotând moto-parapanta YR-5127, remorcând eșarfa tricoloră lungă de 15 metri în viraje largi înscrise pe seninul albastru. Școlarii fluierași ai dascălului Ionel Cucu în portul cojanilor și el țesut prin viața veacurilor, ne întorc la altă ipostază a eternității noastre, nu mai este un program, este un a fi comunitar într-o clipă dramatică de istorie, noi solidari cu ei la Cotul Donului, ei solidari cu noi la Comana, îmi ordon să nu-mi tremure nici geana atunci când ai mei depun coroana și când actrița Doina Ghițescu, cu vocația și înțelegerea dramaticului, recită poezia Voicăi închinată momentului.

Iată-ne, Theodorii de astăzi, slujindu-i pe Theodorii de ieri, de la 1877, 1913, 1916, 1917, 1918, 1919, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, fiecare secundă din anii aștia putând aduce glonțul. Nu știam că după ce fratele ei

Prof.univ. dr. Vasile Șoimaru cu generalii aviatori veterani de război Radu Theodoru și Ion Dobran

și-a zidit ceva din el în temeliiile troiței, Voica ne va interpreta liric prin glasul sonor și patetic al Doinei Ghițescu.

Ca nu cumva să mă trădeze emoția am improvisat un dialog cu părintele stareț. Au și generalii momentele lor neregulamentare. Iarși deschid o paranteză, luând-o pe urmele lui Nicolae Iorga care, din paranteză în paranteză refăcea istorii, nu numai istorie...

... La Brașov încercasem și reușisem să atrag atenția oficialilor calați pe producția industrială de vârf, obiect al exportului - tractoarele și autocamioanele, pe problemele culturii și ale oamenilor de cultură, probleme neincluse în planificări la nivel de stat nici în marile planuri cincinale, în Brașovul tehnocrat tolerate cu bunăvoință. Există o revistă lunară de literatură și arte „Astra” și fiind secretarul filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor, mă străduiam să populez acea filială cu scriitori adevărați, motivați prin operă, iar cei foarte tineri prin talent, cultură și prezență în publicațiile de gen.

Pentru a personaliza mișcarea literară a zonei, am inițiat publicația exclusiv literară „Caiete de literatură”, sprijinit cu entuziasm de tineret. În acest mănunchi de entuziaști s-au remarcat doi brașoveni, studenți la București: Mircea Nicolae Rusu și Vladimir Udrescu.

Mircea Nicolae Rusu s-a consemnat în literatură sub semnătura M.N. Rusu, critic și istoric literar, în vremea aceea un tânăr cu ceva din chipul lui Eminescu, neconformist, inamic declarat al poncifelor politice, exigent și dur la adresa nonvalorii. Adică exact de ce era nevoie pentru a ecologiza „Caiete de literatură”, ferindu-le de asaltul veleitarilor, mai ales al celor cu origine sănătoasă și sprijin de la partid.

De prin anii '70 i-am pierdut urma, ca târziu în postdecembriadă Vasile Rusu într-un sejur în State să mi-l semnaleze la New York în chip de redactor-șef al revistei bilingve „Lumină lină – Gracious light”, care se recomandă a fi de spiritualitate și cultură românească distribuită în 22 de țări de pe continentele Terrei. Redactorul-șef este distinsul poet liturgic <și nu numai liturgic> preotul prof. univ. dr. Theodor Damian, parohul Capelei „Sf. Apostoli Petru și Pavel” din New York, care într-un raid prin patria-mamă - fiind botoșănean, a făcut o escală la Grădiștea, escală fructuoasă pentru ambele părți.

De aici corespondența cu M.N. Rusu s-a păstrat niște vreme în protocol până când, sâcâit de formula oficial-militară, i-am adus aminte de anii brașoveni, spre a abolii convenționalul. S-a întâmplat ca la solemnitate să fie prezent și M.N. Rusu venit de peste Ocean cu treabă la Brașovul natal. Întâmplarea benefică fiind el unul dintre sponsori, Theodor Damian fiind cel care împreună cu inginerul Cristian Pascu, președintele Societății „Dorul” fondată la New York în 1903, au fost organizatorii sponsorizării externe, materializată operativ în Troița-Monument.

Bun și versat orator, M.N. Rusu a înscris în șirul celor care au cuvântat una din esențialele momentului: solidaritatea românilor când este vorba de istoria lor.

Câte pagini pentru o troiță chiar monumentală fiind și solemnitatea care a împământenit-o fără s-o oficializeze. Momentul privit filmic, din exterior este cu totul pitoresc: gărzi în ținută de ceremonie, elicoptere, tineri în port național fluturând steaguri tricolore, sobor de călugări, delegația aviatorilor militari înflorită de piloți femei, formația de fluierași, ofițeri, lume în vestimentație pestriță care după încheierea solemnității a invadat spațiile de popas semănate în lunca Neajlovului, simpozion în care, blasfemie, colonelul Dumitru Stavarache, istoric specializat pe relația Armată-Biserică a evocat figura emblematică a clerului mitropolitul Visarion Puiu al Bucovinei, în perioada campaniei din Răsărit a Transnistriei, mesager al ortodoxiei în lumea pravoslavnicilor hăituiți de bolșevismul ateu, declarat „criminal de război” pentru vina de a fi refăcut biserici dincolo de Nistru și a fi restabilit toate cele ale cultului: botezuri, cununii, prohodiri, judecat și condamnat la moarte în contumacie...

THE MONUMENT „COTUL DONULUI '42”

Abstract: The veteran brigadier general Radu Theodoru is the initiator of the “Cotul Donului '42” Monument project, which was inaugurated on May 21, 2015, in the inner courtyard of Comana Monastery, Giurgiu County, founded in memory of the front comrades sacrificed at Cotul Donului in November-December 1942.

Keywords: The memorial of the Romanian heroes, Comana Monastery, combatants, Russia, 1942.

NOTE

[1] Articolul reprezintă o reproducere selectivă a subcapitolului „Întâlnire cu Biserica”, din capitolul „Mărturii, Mărturisiri”, extras, cu consimțământul autorului, din volumul 2 al memoriilor publicate în anul 2020 de generalul de brigadă veteran de război Radu Theodoru la Editura Paco, sub titlul „O viață fără fard. Mărturii, Mărturisiri”, pp.

392-439. Titlul și subtitlurile articolului aparțin redacției.

[2] N.R. În Memoriile domniei sale, generalul maior Radu Theodoru utilizează varianta *Monastire*. Pentru uniformitate, în cuprinsul revistei am optat pentru folosirea, fără excepție, a termenului mănăstire.